

Katarzyna Janicka

Wielkopolskie siedziby Górków herbu Łodzia ok. 1450-1600. Narodziny i rozwój nowożytnej rezydencji w kręgu elity władzy

STRESZCZENIE

Ród Górków należał do najznakomitszych reprezentantów elity władzy w Koronie na przełomie wieków średnich i nowożytności. Przez kilka pokoleń kolejni przedstawiciele piastowali najważniejsze urzędy ziemskie w Wielkopolsce (m.in. jako wojewodowie poznańscy i starostowie generalni Wielkopolski). Odzwierciedleniem ich pozycji i prestiżu na arenie międzynarodowej był dziedziczny tytuł hrabiowski Sacri Romani Imperii. Elementem manifestacji był zbudowany na przestrzeni kilku pokoleń system rezydencjonalny, obejmujący ponad dwadzieścia siedzib (zamków, pałaców i dworów). Skala tego przedsięwzięcia budowlanego nie ma odpowiednika wśród inwestycji magnackich w tym czasie.

Zasadniczym celem niniejszej rozprawy, składającej się z siedmiu rozdziałów, trzech ekskursów, pięciu aneksów i bibliografii, jest rekonstrukcja, analiza i interpretacja czterech kluczowych rezydencji rodu w Wielkopolsce: zamków w Kórniku, Szamotułach i Koźminie oraz pałacu w Poznaniu. Każda z nich była, co najmniej raz rozbudowywana w XVI wieku, co czyni je interesującymi z punktu widzenia badania rozwoju nowożytnej „kultury rezydowania”.

Zastosowana w rozprawie metodyka badań polega na osadzeniu dzieła architektury w szerokim kontekście politycznym, społecznym, ekonomicznym i kulturowym, co pozwoliło na wpisanie wielkopolskich siedzib rodu Górków w szerszy proces rozwoju polskiej architektury rezydencjonalnej oraz zdefiniowanie „standardów rezydencjonalnych” koronnej elity władzy w XVI wieku.